

Pakistan: een ramp in een land met een imagoprobleem

Onderzoekers

Joep Schaper

Kasper Welbers

Maurits Denekamp

Martijn Krijt

Nadia Ismaili

Jochem van Ooijen

Otto Scholten

→ 06 51 513 921

→ o.scholten@uva.nl

Nel Ruigrok

→ 06 27 588 586

→ nel@nelruigrok.nl

Internet

→ www.nieuwsmonitor.net

→ Twitter: [@Nieuwsmonitor](https://twitter.com/Nieuwsmonitor)

“VN: Ramp Pakistan groter dan Tsunami” (*RTL Nieuws.nl* 9 augustus). Dit bericht haalde in Nederland alle grote nieuwsmedia. Toch blijven de giften van de Nederlandse bevolking aan Pakistan achter op die van de Tsunami of de aardbeving in Haïti van begin dit jaar. Volgens Theo Schuyt, hoogleraar filantropie aan de Vrije Universiteit, is dit voornamelijk te verklaren uit het achterblijven van dramatische beelden op televisie en in de kranten (Trouw, 19 augustus). Ook lijdt de ramp onder ‘negatieve beeldvorming’. „Het imago van Pakistan is zeker niet positief: corruptie en extremisme”, aldus Jan van Doggenaar, actievoorzitter van SHO (*NRC.nl* 27 augustus). In dit rapport gaan we dieper op deze beeldvorming in. De ramp in Pakistan heeft nog heel wat dramatische beelden nodig wil een inzamelingsactie een succes worden.

Vooraf

→ Data en methode

Voor deze analyse is gebruik gemaakt van automatische inhoudsanalyse. Om te zien hoeveel aandacht de rampen in Haïti en Pakistan in het nieuws zijn geweest, hebben we in de dagbladen gezocht op woordcombinaties. Verschillende synoniemen van de rampen of aanverwante zaken als humanitaire hulp zijn binnen artikelen gezocht in combinatie met het land. Als in een artikel bijvoorbeeld het woord ‘aardbeving’ voorkomt in de buurt van ‘Haïti’, wordt dit artikel meegeteld, evenals een artikel waarin het woord ‘overstroming’ in de buurt van ‘Pakistan’ staat. Zo is ook de berichtgeving over terrorisme en Pakistan gemeten. Synoniemen van terrorisme, Taliban en Al-Qaida (en alle mogelijke manieren van spelling) in combinatie met Pakistan zijn geteld. Alle artikelen in *De Telegraaf*, *de Volkskrant*, *NRC Handelsblad* en *Trouw* tussen 1 januari 2010 (11 dagen voor de ramp in Haïti) tot en met 19 augustus zijn op deze manier onderzocht.¹

Resultaten

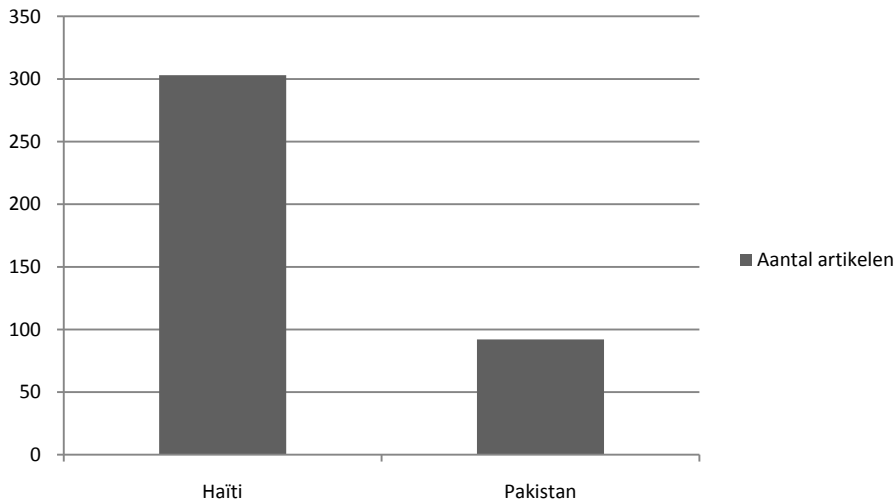
→ Pakistan versus andere landen en zichzelf

Vanaf 31 juli begon het nieuws over de gevolgen van hevige moessonregens in Pakistan door te dringen in de Nederlandse media. Door de hevige regenval traden rivieren buiten hun oevers, ontstonden modderstromen en aardverschuivingen. Ruim 1.600 mensen zijn inmiddels gestorven en 14 miljoen mensen zijn slachtoffer van de watersnoodramp. Hoewel de VN de ramp bestempelt als groter dan de Tsunami, is er op *Giro 555* ‘slechts’ 16,1 miljoen Euro binnengekomen. Ter vergelijking leverde acties na de aardbeving in Haïti begin dit jaar bijna 42 miljoen op en de Tsunami ruim 200 miljoen.

Ook qua media-aandacht moet Pakistan het met minder doen dan Haïti. In de eerste 20 dagen na de ramp verschenen er opgeteld in *De Telegraaf*, *de Volkskrant*, *NRC Handelsblad* en *Trouw* ruim 300 artikelen over de aardbeving in Haïti. Aan de ramp in Pakistan zijn in de eerste 20 dagen in dezelfde kranten iets meer dan 90 berichten besteed (zie *figuur 1*). Hierdoor lijkt de ramp minder groot en minder relevant. Een aantal factoren maakt dat Pakistan minder ‘nieuwsaarde’ blijkt te hebben dan Haïti. Het aantal doden ten gevolgen van de overstromingen in Pakistan ligt een stuk lager dan dat van Haïti. Het schokeffect is kleiner, omdat een aardbeving plotseling gebeurt en de ramp van de overstromingen langzaam steeds groter wordt. Daarnaast zijn er geen Nederlanders betrokken bij de ramp in Pakistan. Dat was bij Haïti wel het geval. En, hoe cru het ook klinkt, de ramp in Pakistan moet concurreren met overstromingen in Oost-Europa en bosbranden in Rusland.

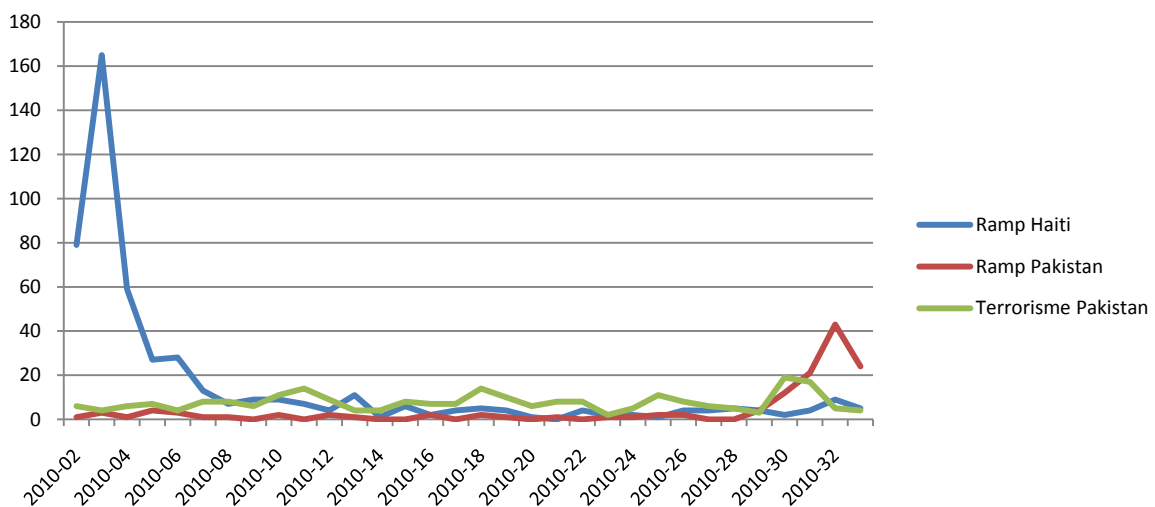
¹ Zie voor een uitgebreide uitleg van de onderzoeksmethode: www.nieuwsmonitor.net/p/4/Methoden_van_onderzoek.

Figuur 1 Aantal berichten 20 dagen na de ramp in Nederlandse dagbladen

Los van de hoeveelheid aandacht die de ramp krijgt, is ook het beeld dat het publiek van Pakistan heeft belangrijk in de keuze om wel of geen geld te storten op *Giro 555*. Landen waar Nederland (historische) banden mee heeft, zijn in de gedachte van mensen nabij en kunnen op meer steun rekenen dan onbekendere landen. Met het beeld van Pakistan is nog iets meer aan de hand. De historische link met Nederlandse ontbreekt, maar Pakistan is wel vaak in het nieuws met betrekking tot de oorlog in Afghanistan, waar Nederlandse militairen zaten. Zoals in *figuur 2* te zien is, is Pakistan vanaf begin 2010 iedere week wel in het nieuws als het om terrorisme gaat. Iedere week krijgen Nederlanders wel een bericht te zien dat Pakistan aan terreur, Taliban of Al-Qaida linkt. En de grootste piek van de associaties met terrorisme is te zien een week voor de watersnoodramp. In die week kwamen geheime documenten over de oorlog in Afghanistan via de website *Wikileaks* naar buiten. Hierin stond dat Pakistan dubbelspel speelt. Het land zou zich voordoen als bondgenoot van Amerika, maar tegelijk de Taliban helpen in het grensgebied tussen Afghanistan en Pakistan. De Afghaanse president Karzai riep daarna op Pakistan harder aan te pakken (zie bijvoorbeeld *De Telegraaf* van 30 juli). Dat zijn berichten die het trekken van de portemonnee eerder ontmoedigen dan stimuleren.

Figuur 2 Aantal artikelen per onderwerp over tijd

Dat dit slechte imago van Pakistan en de berichtgeving naar aanloop van de ramp een rol speelt bij mensen in de keuze om wel of geen geld te geven, blijkt al snel uit het lezen van de reactie van lezers van artikelen over Pakistan op de websites *GeenStijl.nl*, *Joop.nl* en *Trouw.nl*. Een deel van het publiek is sceptisch of het geld wel goed terecht komt en het niet naar groeperingen als de Taliban en Al-Qaida gaat. “Ik ga echt niet de Taliban steunen. Wie garandeert dat mijn geld daar niet in de verkeerde handen valt? Er is geen hulporganisatie of land die dat kan beloven en hardmaken”, verklaart een anonieme bezoeker van *GeenStijl*. Ook onder het artikel in *Trouw* waar Peter Schuyt het heeft over de beelden die de ramp nodig heeft om meer steun te krijgen is het cynisme terug te lezen: “Ik vind dat het een moslim-probleem is en daar behoort ik niet toe”, aldus ene Timmermans uit Coevorden. Louise Fresco hield in haar column in *NRC Handelsblad* van 17 augustus een pleidooi voor ontwikkelingssamenwerking. Om boze brieven schrijvers voor te zijn, sluit ze af met een PS: “... wie de ogen sluit voor de honger en armoede in bijvoorbeeld Pakistan omdat we eerst maar eens wat moeten doen voor Nederland, begrijpt niet dat Nederland en Pakistan onderdeel vormen van dezelfde wereld”. Een ding is zeker: de ramp in Pakistan heeft nog veel zielige beelden nodig om de Nederlandse bevolking net zo massaal de portemonnee te laten trekken als voor Haïti.

→ Kortom

De vooruitzichten voor een geslaagde inzamelingsactie voor Pakistan zijn ronduit ongunstig, de miljoenen slachtoffers in Pakistan hebben dubbel pech. Ze zijn niet alleen slachtoffer van het water, doordat de ramp relatief weinig in het nieuws is en de teneur berichtgeving over Pakistan in de voorafgaande ronduit negatief was, zijn mensen minder geneigd geld te geven. Indirect zijn de Pakistanen dus ook slachtoffer van ‘nieuws waarde’ en van ‘negatieve beeldvorming’ over hun land. Zaken waar de miljoenen armen geen enkele greep op hebben. Om misverstanden te vermijden: dat de ramp relatief weinig in het nieuws is geweest en dat de beelden relatief weinig dramatisch zijn, valt media niet verwijten. Laat staan dat het media aangerekend kan worden dat Pakistan de afgelopen maanden veelvuldig negatief in het nieuws was. Media hebben wat dat betreft gedaan wat van ze verwacht kan worden: waar mogelijk licht werpen op duistere zaken. Voorzover als gevolg daarvan bij (delen van) het publiek de bereidheid om de portemonnee te trekken afneemt, kan dat media niet verweten worden.